

četrtek 19. maja 2022

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2022)0211

Pridružitveni sporazum med EU in Republiko Moldavijo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. maja 2022 o izvajanju pridružitvenega sporazuma med EU in Republiko Moldavijo (2021/2237(INI))

(2022/C 479/01)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 8 in naslova V, zlasti členov 21, 22, 36 in 37 Pogodbe o Evropski uniji (PEU), ter petega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju pridružitvenega sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Moldavijo (v nadaljnjem besedilu: Moldavija) na drugi strani, ki vključuje poglobljeno in celovito prostotrgovinsko območje in je začel veljati 1. julija 2016,
- ob upoštevanju uvedbe brezvizumskega režima za državljane Moldavije iz marca 2014, kar je bil rezultat sprememb Uredbe Sveta (ES) št. 539/2001⁽¹⁾, ki sta jih opravila Evropski parlament in Svet,
- ob upoštevanju svojega priporočila Svetu, Komisiji in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o vzhodnem partnerstvu pred vrhom junija 2020,
- ob upoštevanju skupnega delovnega dokumenta služb Komisije in Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) o poročilu o izvajanju pridružitvenega načrta za Republiko Moldavijo z dne 13. oktobra 2021 (SWD(2021)0295),
- ob upoštevanju rezultatov šeste seje pridružitvenega sveta med EU in Moldavijo z dne 28. oktobra 2021,
- ob upoštevanju skupnih izjav z vrhov vzhodnega partnerstva, nazadnje tiste z dne 15. decembra 2021 v Bruslju,
- ob upoštevanju skupnega delovnega dokumenta služb Komisije in ESZD z naslovom Obnova, odpornost in reforme: prednostne naloge vzhodnega partnerstva po letu 2020 z dne 2. julija 2021 (SWD(2021)0186),

---

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 539/2001 z dne 15. marca 2001 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so oproščeni te zahteve (UL L 81, 21.3.2001, str. 1).

četrtek 19. maja 2022

- ob upoštevanju memoranduma o soglasju med ministrstvom za zunanje zadeve Gruzije, ministrstvom za zunanje zadeve in evropsko povezovanje Republike Moldavije in ministrstvom za zunanje zadeve Ukrajine o vzpostavitvi okrepljenega sodelovanja na področju evropskega povezovanja – „pridružitvena trojka“, ki je bil podpisan 17. maja 2021,
- ob upoštevanju skupne izjave voditeljev držav/vlad pridružitvene trojke – Gruzije, Republike Moldavije in Ukrajine po šestem vrhu vzhodnega partnerstva 15. decembra 2021,
- ob upoštevanju prošnje za pridružitev Evropski uniji, ki jo je Moldavija vložila 3. marca 2022,
- ob upoštevanju pisma moldavskega predsednika vlade, ki ga je predsednica Evropskega parlamenta prejela 16. marca 2022 in v katerem Moldavija prosi za povečanje makrofinančne pomoči,
- ob upoštevanju sklepov Sveta za zunanje zadeve o Republiki Moldaviji z dne 26. februarja 2018,
- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 26. januarja 2021 z naslovom Sodniki na Poljskem in v Republiki Moldaviji morajo ostati neodvisni ⁽²⁾,
- ob upoštevanju mnenj in priporočil Urada za demokratične institucije in človekove pravice pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE/ODIHR) in Beneške komisije Sveta Evrope, zlasti z dne 15. marca 2018 o volilni reformi v Moldaviji, z dne 24. junija 2019 o ustavnih razmerah s posebnim poudarkom na možnosti razpustitve parlamenta, z dne 14. oktobra 2019 o osnutku zakona o reformi vrhovnega sodišča in tožilstva ter z dne 13. decembra 2021 o spremembah zakona o tožilstvu z dne 24. avgusta 2021,
- ob upoštevanju pravne analize zakona o spremembi zakonika Republike Moldavije o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki jo je 14. januarja 2022 predstavila predstavnica OVSE za svobodo medijev,
- ob upoštevanju rezultatov dvanajstega dialoga o človekovih pravicah med EU in Moldavijo, ki je potekal 13. septembra 2021 v obliki videokonference,
- ob upoštevanju priporočil in dejavnosti pridružitvenega parlamentarnega odbora EU-Moldavija, parlamentarne skupščine Euronest, foruma vzhodnega partnerstva za civilno družbo, platforme civilne družbe EU-Moldavija in drugih predstavnikov civilne družbe v Moldaviji,
- ob upoštevanju nacionalne strategije regionalnega razvoja (SNDR) za obdobje 2022–2028, ki jo je sprejela vlada Moldavije,
- ob upoštevanju novega vladnega akcijskega načrta za obdobje 2020–2023,
- ob upoštevanju sklepov misije Evropskega parlamenta za opazovanje predčasnih parlamentarnih volitev 11. julija 2021 v Moldaviji, vključene v mednarodno misijo za opazovanje volitev pod vodstvom OVSE/ODIHR;
- ob upoštevanju izjave visokega predstavnika Josepa Borrella in komisarja Olivérja Várhelyija z dne 12. julija 2021 o parlamentarnih volitvah,

⁽²⁾ Resolucija 2359 (2021).

četrtek 19. maja 2022

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Moldaviji, zlasti svoje prejšnje resolucije z dne 20. oktobra 2020 o izvajanju pridružitvenega sporazuma EU z Republiko Moldavijo ⁽³⁾ ter resolucij z dne 5. julija 2018 o politični krizi v Moldaviji po razveljavitvi županskih volitev v Kišinjevu ⁽⁴⁾, z dne 4. julija 2017 o zagotovitvi makrofinančne pomoči Republiki Moldaviji ⁽⁵⁾ in z dne 21. januarja 2016 o pridružitvenih sporazumih/poglobljenih in celovitih območjih proste trgovine z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1)(e) in Priloge 3 sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil,
- ob upoštevanju mnenja Odbora za mednarodno trgovino,
- ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0143/2022),
- A. ker je neizzvana, neupravičena in nezakonita ruska vojna proti Ukrajini, razglašena 24. februarja 2022, nesorazmerno prizadela Moldavijo kot sosednjo državo, ki je v dveh tednih sprejela več kot 360 000 beguncev iz Ukrajine, od katerih jih je v državi ostalo 100 000, kar močno vpliva na porabo sredstev v državi;
- B. ker se že od začetka ruske vojne proti Ukrajini pojavljajo pomisleki glede morebitnih operacij pod lažno zastavo v Moldaviji;
- C. ker je 22. aprila 2022 generalmajor Rustam Minekajev, namestnik poveljnika ruskega osrednjega vojaškega okrožja, izjavil, da je eden od ciljev sedanje ruske invazije Ukrajine vzpostavitev kopenskega koridorja v pridnestrsko regijo; ker je generalmajor Minekajev tudi lažno navedel, da so v Pridnestrju opazili zatiranje rusko govorečega prebivalstva;
- D. ker je vrh vzhodnega partnerstva potrdil evropske težnje in evropsko izbiro zadevnih partneric ter spodbudil polno izvajanje pridružitvenih sporazumov in njihovih poglobljenih in celovitih prostotrgovinskih območij;
- E. ker je po obdobju politične nestabilnosti in demokratičnega nazadovanja na predsedniških volitvah 15. novembra 2020 s 57,75 % glasov zmagala Maia Sandu, na predčasnih parlamentarnih volitvah 11. julija 2021 pa je Stranka za ukrepanje in solidarnost prejela 52,8 % glasov in v moldavskem parlamentu osvojila 63 sedežev od 101, s čimer so Moldavci dokazali, da so odločno zavezani demokraciji, pravni državi in evropski prihodnosti svoje države in so stranki za ukrepanje in solidarnost podelili močan mandat, da bi izvedla ambiciozen program reform;
- F. ker pridružitveni sporazum/pogojeno in celovito prostotrgovinsko območje temelji na skupnih vrednotah, na katerih je zgrajena EU, namreč demokraciji, spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravni državi, te vrednote pa so tudi v središču političnega pridruževanja in gospodarskega povezovanja, kakor je predvideno v tem pridružitvenem sporazumu/pogojenem in celovitem prostotrgovinskem območju;
- G. ker glede na nedavne javnomnenjske raziskave 71,6 % državljanov Moldavije podpira cilj evropskega povezovanja svoje države;
- H. ker so udeleženci enajste seje pridružitvenega parlamentarnega odbora EU-Moldavija, ki je potekala 6. in 7. aprila 2022, prepoznali, da so predsednica, vlada in parlamentarna večina Moldavije zavezani celovitemu izvajanju pridružitvenega načrta EU-Moldavija, s čimer se bo življenje državljanov Moldavije bistveno izboljšalo;

⁽³⁾ UL C 404, 6.10.2021, str. 136.

⁽⁴⁾ UL C 118, 8.4.2020, str. 109.

⁽⁵⁾ UL C 334, 19.9.2018, str. 199.

⁽⁶⁾ UL C 11, 12.1.2018, str. 82.

četrtek 19. maja 2022

- I. ker konkretni rezultati šestega zasedanja pridružitvenega sveta EU-Moldavija, ki je potekalo 28. oktobra 2021, dajejo nov zagon tesnejšemu in okrepljenemu sodelovanju na ključnih področjih;
- J. ker je bil načrt za oživitev gospodarstva za Moldavijo predlagan kot del prenovljene agende za okrevanje, odpornost in reforme za države vzhodnega partnerstva, ki temelji na gospodarskem in naložbenem načrtu za socialno-ekonomsko okrevanje in dolgoročno odpornost po pandemiji COVID-19 pod geslom „boljša obnova“; ker so v vodilnih pobudah gospodarskega in naložbenega načrta predvidene naložbe v energijsko učinkovitost, infrastrukturo in povezljivost, ne pa tudi v prehod na čisto energijo;
- K. ker se je sedanji program nujne makrofinančne pomoči EU Moldaviji zaradi COVID-19 zaključil, pri čemer je bila prva tranša v višini 50 milijonov EUR izplačana novembra 2020, druga v isti višini pa 7. oktobra 2021, potem ko je bil dosežen znaten napredek pri izpolnjevanju političnih pogojev iz memoranduma o soglasju;
- L. ker Moldavija med 180 državami na indeksu zaznave korupcije za leto 2021 zaseda 105. mesto (napredek v primerjavi s 115. mestom leta 2020), pri čemer je kljub spremembam v vladi zelo zaskrbljujoče, da ni znatnega napredka v boju proti korupciji, saj ta že leta resno vpliva na državni aparat, zavira gospodarski razvoj in modernizacijo ter spodkopava demokracijo;
- M. ker mora nova vlada še vedno odpraviti kritične pomanjkljivosti v pravosodju in na področju pravne države, ki še naprej ovirajo demokratično upravljanje v Moldaviji;
- N. ker Moldavija med 180 državami na svetovnem indeksu svobode medijev za leto 2021 zaseda 89. mesto (v primerjavi s prejšnjim letom je napredovala za dve mesti) in še vedno obstajajo skrbi zaradi koncentracije lastništva medijev, monopolizacije oglaševalskega trga, premajhne uredniške neodvisnosti in nadzora, ki imajo gospodarske in politične skupine nad medijskimi institucijami;
- O. ker organizacije civilne družbe še naprej pozivajo k večji preglednosti pri sprejemanju odločitev v parlamentu in drugih javnih organih, pri čemer ponavljajo svoja priporočila glede zakonodajnega okvira in dostopa do informacij, ki so jih predložile v letih 2016 in 2017;
- P. ker so javni organi in civilna družba sodelovali zgolj občasno, v večini primerov pa to sodelovanje ni bilo institucionalizirano;
- Q. ker je Komisija v svojem zadnjem poročilu o izvajanju opredelila ključne težave v zvezi s pravico do dostopa do zdravstvenega varstva in informacij javnega značaja, pravicama do dela in dostojnega življenja, svobodo gibanja in svobodo izražanja;
- R. ker se ženske še naprej soočajo z neenakostjo spolov, njihovo sodelovanje pri sprejemanju odločitev pa je zaradi spolnih stereotipov in norm omejeno;
- S. ker jim zakonodajni okvir več ne prepoveduje opravljanja določenih poklicev, vendar je njegovo izvajanje še vedno počasno in se ženske v praksi še naprej spopadajo z ovirami, kot je omejen dostop do cenovno ugodnih storitev oskrbe;
- T. ker sovražni govor še vedno vzbuja zaskrbljenost in je uperjen zlasti zoper ženske in osebe LGBTI;
- U. ker Komisija v svojem poročilu o izvajanju izpostavlja resne težave, kot so umrljivost dojenčkov, delo otrok, ki je povezano tudi s trgovino z ljudmi in spolnim izkoriščanjem, posebni položaj romskih otrok in otrok, ki so jih zapustili starši, nespremenjeno število dojenčkov in invalidnih otrok v objektih za institucionalizirano oskrbo ter slaba kakovost socialnih storitev, namenjenih pomoči družinam v ranljivem položaju;
- V. ker Moldavija uvozi 80 % svoje energije, sončna in vetrna energija ter energija, ki jo proizvedejo manjše hidroelektrarne, pa v Moldaviji predstavljajo zgolj 1 % mešanice virov energije;

četrtek 19. maja 2022

W. ker je v Moldaviji biomasa edini znaten domači vir energije in predstavlja 19 % skupne oskrbe z energijo;

X. ker se je Moldavija s Pariškim sporazumom zavezala, da bo do leta 2030 zmanjšala emisije za 70 % v primerjavi z letom 1990;

Skupne vrednote in splošna načela

1. pozdravlja zgodovinske rezultate predsedniških volitev leta 2020 in parlamentarnih volitev leta 2021, na katerih so državljani Moldavije podelili veliko večino političnim silam, ki so naklonjene reformam in evropskemu povezovanju ter so zdaj v celoti odgovorne za državo; spodbuja institucije EU in politično vodstvo Moldavije, naj izkoristijo to edinstveno priložnost za sodelovanje pri izvedbi reform, ki so že dolgo potrebne, in za spodbujanje evropskega povezovanja Moldavije na podlagi skupnih vrednot demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravne države;

2. pozdravlja, da je Moldavija 3. marca 2022 vložila prošnjo za članstvo v EU in tako potrdila svojo izbrano evropsko pot; ugotavlja, da ta korak dodatno poudarja potrebo po okrepljenem političnem dialogu na visoki ravni z moldavskimi oblastmi, da bi dosegli oprijemljiv in trajen napredek pri izvajanju ključnih reform; poziva institucije EU, naj si v skladu s členom 49 PEU in na podlagi zaslug Moldaviji, skupaj z Ukrajino in Gruzijo, podelijo status kandidatke za članstvo v EU, medtem pa naj si še naprej prizadevajo za njeno vključitev v enotni trg EU; poziva Komisijo in ESZD, naj še okrepi sodelovanje z moldavskimi sogovorniki in v tem ključnem obdobju čim bolj povečata politično, tehnično in finančno podporo za Moldavijo, da bi dodatno spodbudili napredek in zagotovili ustrezno absorpcijsko sposobnost za pomoč EU; poudarja, da je treba preučiti načine za utrditev in okrepitev zmogljivosti moldavskih javnih institucij v zvezi s tem, vključno s skupnim projektom EU in Moldavije za ustanovitev visokošolske ustanove za usposabljanje človeških virov za moldavsko javno upravo, da se zagotovi čim večja preglednost izbirnega postopka in postopka napredovanja ter zagotovi pomoč EU za potrebne dodatke k plačam javnih uslužbencev moldavske vlade, ki delajo na ključnih področjih reform evropskega povezovanja;

3. poudarja, da bi morala biti podpora Evropske unije bolj strateška, in poziva k oblikovanju podporne skupine za Republiko Moldavijo, ki bi delovala na ravni Komisije in temeljila na modelu podporne skupine za Ukrajino, kot je bil predviden v izvirnem poslanstvu te skupine; poudarja, da bi takšna skupina lahko imela ključno vlogo pri boljši racionalizaciji finančne in tehnične podpore EU ter zagotavljanju večstranske pomoči moldavskim oblastem pri spodbujanju reform na ključnih področjih pravosodja, boja proti korupciji in javne uprave, izvajanju gospodarskih in naložbenih načrtov za države vzhodnega partnerstva in načrta za oživitev gospodarstva za Moldavijo ter pomoči Moldaviji pri pripravah na prihodnja pristopna pogajanja;

4. poziva Komisijo, naj Moldaviji pomaga pri pripravi verodostojne predpristopne strategije za članstvo v EU; ponovno jo poziva, naj sprejema redna izčrpna letna poročila, v katerih se bo izvajanje reform ocenjevalo na podlagi jasnih referenčnih vrednosti in z uporabo iste metodologije, ki se uporablja za države Zahodnega Balkana;

5. poudarja, da so prošnje Ukrajine, Moldavije in Gruzije za članstvo v EU odprle novo poglavje v evropskem povezovanju, za katerega bi morala biti značilna okrepljena prizadevanja za izvajanje ustreznih pridružitvenih sporazumov/poglobljenih in celovitih prostotrgovinskih območij ter bolj strateški pristop EU k podpori teh držav;

6. pozdravlja rezultate šestega vrha vzhodnega partnerstva 15. decembra 2021, na katerem so bili ponovno potrjeni pomembni dosežki sodelovanja v tej obliki in je bila začrtana ambiciozna pot za prihodnje sodelovanje, ki bo temeljilo na skupnih vrednotah in se osredotočalo na okrevanje, odpornost in reforme;

7. pozdravlja, da so bili na vrhu priznani pobuda Moldavije, Gruzije in Ukrajine, da okrepijo svoje sodelovanje kot tri pridružene partnerice EU („pridružena trojka“), ter njihove evropske težnje in evropska izbira; spodbuja te tri države, naj si skupaj prizadevajo za zastavljeni cilj članstva v EU, in sicer z nadaljnjim napredkom pri programu reform in izmenjavo najboljših praks na področju dobrega upravljanja ter izvajanjem pridružitvenih sporazumov/poglobljenih in celovitih

četrtek 19. maja 2022

prostotrgovinskih območij kot podlage za prihodnji pristop k EU, ki bo temeljil na dosežkih; poziva Komisijo, naj oceni prošnjo Moldavije za pristop k EU, medtem pa ugodi želji pridruženih partneric po krepitvi sektorskega sodelovanja z EU na področjih skupnega interesa in pri tem deluje vključujoče;

8. pozdravlja konstruktivni prispevek Moldavije k sodelovanju v vzhodnem partnerstvu, zlasti v okviru pridruženih držav, in upa, da se bodo izjave o ambicioznem načrtu države in sektorskem povezovanju prometa, energije in drugih področij uresničile s konkretnimi odločitvami in ukrepi, tako na strani moldavskih oblasti kot tudi na strani Unije;

9. poziva institucije EU, naj analizirajo možnost vključitve Moldavije kot opazovalke v postopke odborov, ustanovljenih v skladu s členom 291 PDEU in Uredbo (EU) št. 182/2011 (7), in v seje delovnih skupin in odborov Sveta, da se pokaže zavezanost EU nadaljnjemu povezovanju ter okrepitvi reformnih ciljev in upravnega strokovnega znanja teh držav;

10. se zaveda, da je vojna v Ukrajini nesorazmerno prizadela moldavsko gospodarstvo zaradi izgubljenih uvoznih in izvoznih priložnosti, višjih prevoznih stroškov, hitro naraščajočih cen energije in potrebe po reševanju kritičnih humanitarnih razmer zaradi velikega števila beguncev, ki prihajajo iz Ukrajine; izreka pohvalo moldavskemu ljudstvu in državnim institucijam za izjemno zavzetost pri obravnavi velikega števila beguncev iz Ukrajine, ki vstopajo v državo, zaradi česar je Moldavija država z največjim številom beguncev iz Ukrajine na prebivalca; poudarja, da to pomeni, da so se potrebe Moldavije močno povečale tudi v smislu gospodarske podpore, vključno z makrofinančno pomočjo; poziva EU in druge mednarodne partnerje Moldavije, naj nujno ustrezno pregledajo svoje politike in povečajo podporo državi, da bi stabilizirali njene socialno-ekonomske razmere in zagotovili njen nadaljnji razvoj;

11. pozdravlja odločno ukrepanje EU in njenih držav članic kot Ekipe Evropa pri blaženju socialno-ekonomskih posledic pandemije COVID-19 z donacijami cepiv in finančno podporo; poziva ESZD, naj prek projektne skupine EU East StratCom in evropske delegacije v Republiki Moldaviji moldavskim oblastem pomaga v boju proti dezinformacijam o cepivih proti COVID-19 in pri spodbujanju socialnega dialoga, da bi dosegli minimalni cilj 70-odstotne precepljenosti prebivalstva;

12. poudarja, da je načrt za oživitev gospodarstva za Moldavijo v vrednosti do 600 milijonov EUR ključen element okrevanja te države, kar je edinstvena priložnost za pospešitev strukturnih reform, prestrukturiranje gospodarstva, boj proti revščini in družbenim neenakostim, spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter pripravo države na druge prihodnje izzive; pozdravlja, da so bila iz svežnja za oživitev gospodarstva Moldaviji izplačana prva nepovratna sredstva v znesku 36,4 milijona EUR, namenjena dodatni podpori policijske reforme in pomoči tej državi v boju proti COVID-19;

13. pozdravlja novi program gospodarskih reform Moldavije, ki ga je Mednarodni denarni sklad odobril decembra 2021 in odpira pot novemu predlogu Komisije za sveženj makrofinančne pomoči za Moldavijo v vrednosti do 150 milijonov EUR; pozdravlja, da sta Parlament in Svet hitro sprejela novo makrofinančno pomoč; poudarja ključni pomen strogega pogojevanja, ki je povezano predvsem z demokratičnimi reformami in ne z gospodarskimi dejavniki, kar velja tudi za vsa druga finančna sredstva EU za njene partnerje; poziva Komisijo, naj moldavskim oblastem ponudi tehnično pomoč, da bodo lahko v okviru makrofinančne pomoči ustrezno izvedle dogovorjene reforme;

Reforme in institucionalni okvir

14. pozdravlja edinstveni ambiciozni program reform vlade Natalie Gavrilite in začetni napredek, ki je bil že dosežen pri njegovem izvajanju, zlasti na področjih boja proti korupciji, čedalje večje preglednosti javnega upravljanja, izvajanja reform v zvezi s pravno državo in digitalizacijo, izboljšanja življenjskega standarda najranljivejših skupin prebivalstva in izboljšanja poslovnega okolja v državi; ponovno poudarja, da je zadosten napredek pri izvajanju dogovorjenih reform ključen pogoj za nadaljnjo finančno podporo EU in uporabo načela „več za več“;

(7) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

četrtek 19. maja 2022

15. odločno spodbuja moldavsko vlado, naj si še naprej prizadeva za nepreklicno uskladitev te države z Evropsko unijo; poziva oblasti in opozicijo, naj konstruktivno sodelujeta pri preobrazbi Moldavije v delujočo državo, ki bo svojim državljanom sposobna ponujati priložnosti in doseči napredek na vseh področjih, za katere je pristojna, saj se bodo s tem izboljšale življenjske razmere v državi, moldavske državljane, ki živijo v tujini, pa se bo motiviralo za vrnitev v domovino;

16. poudarja, da je treba izpolniti visoka pričakovanja državljanov Moldavije ter na otipljiv način izboljšati njihova življenja, jim povrniti zaupanje v državne institucije ter se boriti proti korupciji in oligarhičnim strukturam;

17. ugotavlja, da so bile predsedniške in predčasne parlamentarne volitve sicer dobro vodene in konkurenčne, vendar je bila volilna kampanja razdiralna in je bila izvedena negativno ter je vključevala nestrpno retoriko in osebne napade; poudarja, da je treba preostale pomanjkljivosti odpraviti z izvajanjem priporočil Beneške komisije Sveta Evrope in OVSE/ODIHR, tudi z izboljšanjem volilnega pravnega okvira v skladu z zavezami OVSE in drugimi mednarodnimi standardi, hitrimi in podrobnimi preiskavami verodostojnih prijav kupovanja glasov in nezakonitega nagrajevanja volivcev, obravnavanjem zlorabe državnih sredstev, večjo preglednostjo financiranja kampanj in boljšim prevzemanjem odgovornosti v zvezi z njim, strožjim uveljavljanjem veljavnih določb glede nepristranskega poročanja med kampanjo iz zakonika o avdiovizualnih medijskih storitvah in z zagotavljanjem, da sodišča ne bodo deležna političnih pritiskov in da bodo primere, povezane z volitvami, obravnavala povsem nepristransko; poziva moldavsko vlado, naj sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se bodo državljani Moldavije, ki živijo zunaj Moldavije, lahko udeležili volitev na vključujoč, pregleden in pravičen način, brez tujega vmešavanja;

Energetska varnost in odpornost

18. pozdravlja odločitev Komisije, da bo Moldaviji zagotovila 60 milijonov EUR prek novega programa proračunske podpore, da bi se spoprijela s krizo v oskrbi s plinom, ki jo je umetno ustvaril Gazprom, in ublažila posledice rastočih cen za najranljivejše ljudi; pozdravlja prizadevanja Poljske, Romunije in Ukrajine, pa tudi drugih držav, za čim hitrejšo alternativno oskrbo s plinom; poudarja, da je energija najpomembnejši vir, iz katerega se napajajo proračun, vojska in socialni programi Rusije, ter da je Gazprom orodje za uresničevanje gospodarskih in geopolitičnih interesov Kremlja v tujini; pozdravlja, da je delegacija EU v Kišinjevu kot dodatek podpora, ki jo je EU že dodelila za reševanje energetske krize, mobilizirala 5 milijonov EUR za podporo ranljivim skupinam, ki jih je zvišanje cen energije najbolj prizadelo; se kljub temu zaveda, da je glede na nenehno naraščanje cen energije potrebna večja podpora;

19. ugotavlja, da ruska vojna proti Ukrajini in njena uporaba energetskih virov kot orožja še dodatno poudarjata geostrateški pomen izvajanja reform v energetskem sektorju, ki bi odpravile odvisnost od ruskega plina in spodbudile diverzifikacijo oskrbe z energijo in poti, okrepile dolgoročno odpornost s prehodom na obnovljive vire energije ter vlagale v nadgradnjo obstoječe in vzpostavitev nove infrastrukture in energetske učinkovitosti, tudi v sektorjih proizvodnje energije, prometa in gospodinjstev, ter s tem izboljšale povezljivost ob hkratnem zagotavljanju okoljske trajnosti; ugotavlja, da bi to lahko pripomoglo tudi h krepitvi odpornosti proti morebitnim prizadevanjem tretjih strani za uporabo energije kot geopolitičnega vzvoda;

20. poudarja, da je nedopustno, da Rusija uporablja oskrbo s plinom kot orožje, da bi izvajala politični pritisk na vlado Moldavije, da bi spremenila svojo geopolitično usmeritev in ne bi izpolnila legitimnih želja moldavskih volivcev; poziva Komisijo in ESZD, naj Moldavijo vključita v načrte EU za zagotavljanje neodvisnosti oskrbe z energijo od Rusije ter povečata finančno in tehnično podporo EU Moldaviji, ki je potrebna za zagotovitev njene odpornosti proti takemu zunanjemu vmešavanju in zmanjšanje njene velike odvisnosti od ruske energije; poziva EU, naj v skladu s pridružitvenim sporazumom pokaže močnejšo energetske solidarnost z Moldavijo, in sicer s povečanjem medsebojne povezanosti energetske infrastrukture med EU in državami v regiji; poudarja, da je pomembno nemudoma izvesti vse potrebne naložbe v evropsko energetske infrastrukturo in na njej opraviti potrebna vzdrževalna dela, da bodo lahko skladišča in povezovalni plinovodi v državah članicah EU omogočali ustrezen prenos plina iz EU v države partnerice; poziva moldavske oblasti, naj dolgoročno ohranijo zavezo države kot članice Energetske skupnosti, da bo izvajala tretji energetske sveženj EU, zlasti ločevanje prenosa in distribucije plina in električne energije;

četrtek 19. maja 2022

21. poudarja, da je treba povečati zmogljivosti za proizvodnjo električne energije v Moldaviji, ki je trenutno 80-odstotno odvisna od električne energije, proizvedene v Pridnestrju; pozdravlja uspešno sinhronizacijo elektroenergetskih omrežij Moldavije in Ukrajine s celinskim evropskim omrežjem 16. marca 2022, kar bo pomagalo zagotoviti njihovo stabilnost in zanesljivost oskrbe; izreka pohvalo Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) za njeno delo pri doseganju tega mejnika v izrednih okoliščinah; poziva Komisijo, naj še naprej podpira vključevanje Moldavije in Ukrajine v evropsko celinsko električno omrežje in v ta namen nujno vzpostavi namensko strukturo v svoji upravi; pozdravlja ukrepe, sprejete za medsebojno povezavo elektroenergetskega sistema Moldavije z EU prek Romunije; poziva oblasti, naj s podporo EU izpolnijo cilj povezave Moldavije z elektroenergetskim omrežjem Romunije do leta 2024; poziva Komisijo, naj vključi Moldavijo v stresne teste, ki se izvajajo za notranji trg energije; poudarja, da bosta podpora in spodbujanje okrepljenega sodelovanja EU s pridruženimi državami vzhodnega partnerstva v teh sektorjih tudi ustvarila gospodarsko rast in okreplila energetska odpornost te regije;

22. glede na krizo v moldavskem sektorju plina pozdravlja začetek dialoga na visoki ravni o energiji med EU in Moldavijo; spodbuja Komisijo, naj razmisli o začetku podobnih dialogov na visoki ravni z EU za okrepitev sodelovanja na drugih področjih, kot so pravosodje ali podnebje/zeleni dogovor, kar bi prispevalo k doseganju ciljev v okviru pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja;

23. poziva Moldavijo in EU, naj izboljšata povezljivost Moldavije na območju Črnega morja in v karpatski regiji, nadalujeta prizadevanja v zvezi z moldavskimi odseki razširjenega vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) za države vzhodnega partnerstva, podpreta reforme v železniškem sektorju ter skupaj z državami članicami in mednarodnimi finančnimi institucijami preučita možnosti za izboljšanje železniških povezav med EU in Moldavijo, pri tem pa poskrbita za okoljsko trajnost; spodbuja Moldavijo, naj doseže napredek pri izvajanju ustreznega pravnega reda, ter poziva k okrepljenemu sodelovanju in postopnemu vključevanju Moldavije v prometni trg in prometno skupnost EU;

24. poziva EU, naj vzpostavi platformo za načrtovanje naložb, da se Moldaviji omogoči izvajanje obsežnega načrta za povezljivost infrastrukture, zlasti s povečanjem njene absorpcijske sposobnosti in potrebno tehnično podporo po vzoru tiste, ki jo prejemajo države Zahodnega Balkana v naložbenem okviru za Zahodni Balkan, tj. platforme za podporo pri krepitvi zmogljivosti, ki jo vodi Komisija;

25. pozdravlja in podpira interes Moldavije za spodbujanje sodelovanja z EU na področju digitalizacije in telekomunikacij; poziva EU in Moldavijo, naj vzajemno odpravita tarife gostovanja med Moldavijo in EU;

26. pozdravlja prizadevanja moldavskih oblasti in napredek, ki so ga dosegle v zvezi z nadaljnjim izboljšanjem sistema za nadzor varnosti in pri izvajanju mednarodnih letalskih varnostnih standardov, zaradi česar so bili vsi letalski prevozniki, certificirani v Moldaviji, umaknjeni z evropskega letalskega varnostnega seznama, in poziva moldavske oblasti, naj poskrbijo za izvajanje sporazuma o skupnem zračnem prostoru med EU in Moldavijo;

Sodelovanje na področju skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) in napredek pri reševanju pridnestrškega konflikta

27. pozdravlja sporazum med EU in Moldavijo o začetku političnega in varnostnega dialoga na visoki ravni ter obnovitev sodelovanja glede varnosti in skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) v obliki dvostranskih političnih posvetovanj med njunim osebjem; spodbuja ESZD in Moldavijo, naj v celoti izkoristita omenjene platforme, da bi okreplili sodelovanje, med drugim pri boju proti hibridnim grožnjam, pri krepitvi odpornosti, izboljšanju kibernetske varnosti in zaščiti kritične infrastrukture ter izboljšanju strateškega komuniciranja; poziva Moldavijo, naj svoja stališča še naprej usklajuje s stališči SZVP ter še naprej in še bolj prispeva k SVOP in njenim misijam; spodbuja EU in Moldavijo, naj opredelita načine za razširitev tega sodelovanja, zlasti glede na nestabilne varnostne razmere v vzhodnem sosedstvu;

28. izraža resno zaskrbljenost zaradi nedavnih dogodkov na ozemlju pridnestrške regije in jih obsoja kot nevarne provokacije v zelo nestabilnih varnostnih razmerah; poziva k miru, da bi ohranili varnost in blaginjo ljudi, ki živijo na obeh straneh reke Dnester in v sosednjih državah; v zvezi s tem pozdravlja miren in zadržan odziv oblasti v Kišinjevu;

četrtek 19. maja 2022

29. zavrača izjavo z dne 3. marca 2022, v kateri so oblasti zasedene moldavske regije Pridnestrje razglasile konec procesa reševanja spora in ponovno pozvale k priznanju tako imenovane neodvisnosti Pridnestrja, ter izraža zaskrbljenost v zvezi s tem; ponovno izraža podporo celoviti in mirni rešitvi pridnestrskega konflikta s pogajalskim procesom 5+2, ki temelji na suverenosti in ozemeljski celovitosti Moldavije znotraj njenih mednarodno priznanih meja s posebnim statusom pridnestrške regije v delujoči moldavski državi; poudarja, da je treba pri vsakršni rešitvi pridnestrskega vprašanja spoštovati suvereno pravico Moldavije do izbire njene lastne usmeritve obrambne in zunanje politike; podpira prizadevanja za razširitev koristi poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja in brezvizumskega režima na pridnestrsko regijo, ki bi omogočila znatno povečanje mobilnosti in trgovanja z regijo;

30. ugotavlja, da ima misija EU za pomoč na meji med Moldavijo in Ukrajino zelo pomembno vlogo pri usklajevanju režimov upravljanja meja in carinskih režimov z režimi Unije, tudi v zvezi z bojem proti organiziranemu kriminalu in tihotapljenju ter prispevanjem k mirni rešitvi pridnestrskega vprašanja z ukrepi za izgradnjo zaupanja in kot spremljanje prisotnosti na pridnestrskem delu meje med Moldavijo in Ukrajino; spodbuja moldavsko vlado, naj še naprej spodbuja primerno okolje za reševanje sporov in podpira dejavnosti, ki krepijo zaupanje in medosebne stike med sptimi skupnostmi; meni, da bo konstruktiven zaključek pridnestrskega vprašanja prinesel stabilnost in blaginjo ne le Moldaviji, temveč tudi širšemu območju;

31. poziva Moldavijo, Rusko federacijo, države članice EU in druge mednarodne partnerje, naj sodelujejo pri popolni odstranitvi in uničenju približno 20 000 ton streliva iz sovjetskih časov, shranjenega v skladišču v Cobasni, ki resno ogroža ljudi in okolje na obeh bregovih Dnestra, saj mu je že zdavnaj potekel rok uporabe; izraža zaskrbljenost zaradi številnih vojaških vaj, ki so jih ruske vojaške sile izvedle v Pridnestrju, in poziva Rusko federacijo, naj svoje vojaške sile in orožje v celoti in brezpogojno umakne iz pridnestrške regije ter to stori na urejen način, kot so jo že večkrat pozvale moldavske oblasti, pri tem pa spoštuje suverenost in ozemeljsko celovitost Moldavije;

32. izraža zaskrbljenost zaradi slabšanja stanja človekovih pravic v pridnestrski regiji, zlasti zaradi preganjanja oseb, ki so kritične do de facto oblasti in uporabe ruske vojske, omejevanja javnih zborovanj ter dejavnosti lokalnih nevladnih organizacij; Rusko federacijo opominja na njeno odgovornost v zvezi s spoštovanjem človekovih pravic v pridnestrski regiji, ki jo potrjuje več sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP); poziva ruske oblasti, naj izvršijo vse sodbe ESČP v zvezi s kršitvami človekovih pravic ter pravice do svobode in varnosti v pridnestrski regiji;

33. izreka pohvalo moldavskim oblastem, ker so pridnestrsko regijo podpirale pri spoprijemanju s pandemijo covid-19, tudi tako, da so ji podarile 10 % svoje zaloge cepiva, prispevale k usposabljanju zdravstvenega osebja in obdelavi testov na covid-19;

34. pozdravlja odločitev Sveta, da v okviru evropskega mirovnega instrumenta zagotovi 7 milijonov EUR pomoči oboroženim silam Moldavije za nakup medicinske opreme in opreme za odstranjevanje eksplozivnih sredstev; poziva ESZD in Svet, naj dodatno razširita področja sodelovanja z Moldavijo in z ukrepi pomoči v okviru tega instrumenta še naprej podpirata krepitev zmogljivosti obrambnega sektorja;

35. poziva moldavske oblasti, naj izkoristijo tudi morebitno pomoč iz Evropskega mirovnega instrumenta, ki bi se lahko omogočila v prihodnjih letnih programih, da bi utrdile svoje zmogljivosti za boj proti kibernetiskim in hibridnim grožnjam; poziva institucije EU, naj Moldavijo vključijo v nove oblike sodelovanja na področju kibernetiske varnosti, hibridnih groženj in preiskav kibernetiske kriminalitete, tudi tako, da v ta prizadevanja vključijo novi Evropski industrijski, tehnološki in raziskovalni strokovni center za kibernetisko varnost;

Pravna država in dobro upravljanje

36. ponovno poudarja temeljni pomen reforme pravosodja, zlasti krepitve neodvisnosti in povečanja pristojnosti sodišč, in boja proti korupciji; priznava obseg izziva, s katerim se soočajo oblasti, in jih spodbuja, naj se osredotočijo na določene prednostne naloge; pozdravlja zavezo predsednice Maie Sandu in vlade Natalie Gavriluța, da bosta pri oblikovanju politik upoštevali odločitve moldavskega ustavnega sodišča; poziva k pospešitvi sedanje reforme pravosodja, vključno z izvajanjem sprememb ustave na področju pravosodja, ki jih je 23. septembra 2021 izglasoval parlament, ter strategije za zagotavljanje neodvisnosti in integritete pravosodnega sektorja za obdobje 2022–2025;

četrtek 19. maja 2022

37. poudarja, da mora EU bolj prispevati k zapleteni reformi pravosodnega sistema v Moldaviji, tudi z dodeljevanjem višjih finančnih sredstev; se zaveda, da so potrebne celovite reforme pravosodnega sistema, da se dosežeta učinkovitost ter popolna in resnična neodvisnost sodstva, ponovno vzpostavi zaupanje javnosti v sodstvo in sistem javne uprave, prekinejo vezi z neformalnimi postkomunističnimi omrežji in oligarhi ter preprečujeta korupcija in pranje denarja, tudi na najvišjih političnih in poslovnih ravneh; odločno podpira umik oseb z vprašljivo integriteto iz pravosodnega sistema in obsežne spremembe, na podlagi katerih se bodo oblikovali močni temelji za pravno državo v Moldaviji;

38. poudarja, da je pomembno poskrbeti, da bodo postopki imenovanja sodnikov pregledni ter da bodo temeljili na uspešnosti kandidatov; poziva moldavske oblasti, naj pri reformi pravosodja še naprej sodelujejo s Svetom Evrope in Evropsko unijo, tudi v zvezi s pobudami za izredno ocenjevanje sodnikov in tožilcev (preverjanje) ter ocenjevanje integritete kandidatov, ki se potegujejo za članstvo v vrhovnem sodnem svetu in vrhovnem državnotožilskem svetu (predhodno preverjanje); ponovno poudarja, da se je v procesu reforme pravosodja pomembno opirati na priporočila Beneške komisije o prenovi sodnega sveta in jih izvajati;

39. je prepričan, da je obsežna korupcija ena glavnih težav, ki ovirajo napredek Moldavije; poziva moldavsko vlado, naj poveča učinkovitost pravne in institucionalne infrastrukture za preprečevanje korupcije; pozdravlja ustanovitev neodvisnega posvetovalnega odbora za preprečevanje korupcije, ki bo preiskoval korupcijo v finančnem in bančnem sektorju države ter v njenih institucijah;

40. poziva moldavsko vlado, naj poveča preglednost, demokratični nadzor ter prevzemanje odgovornosti v vseh postopkih odločanja ter tesno sodeluje s civilno družbo, da bi poskrbela za ustrezen javni nadzor nad temi postopki in omogočila javnosti, da k njim prispeva na vključujoč način; ponavlja, da je pomembno poskrbeti za stabilno financiranje civilne družbe, zlasti glede na znatno zmanjšanje proračuna med pandemijo; poudarja splošen pomen dejavnega in odprtega dialoga vlade z organizacijami civilne družbe, sindikati, poslovnimi združenji ter s parlamentarno in zunajparlamentarno opozicijo, da se poskrbi za vključujoče in participativne postopke odločanja;

41. je seznanjen z ukrepi, ki so jih sprejele oblasti, in jih poziva, naj si še naprej prizadevajo za rešitev vprašanja neutemeljenih prošenj za azil in uskladitev vizumske politike Moldavije s sezname EU, na katerih so države, ki niso članice EU, in za katere se zahtevajo vizumi;

42. poziva moldavsko vlado, naj si še naprej prizadeva za depolitizacijo organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter javnih ustanov za preprečevanje korupcije ter vlaga v vzpostavljanje zaupanja med državljani in temi organi;

43. poziva k odločnemu izvajanju reforme policije; pozdravlja povečanje števila žensk v policiji; poziva k širitvi sodelovanja med pravosodnimi organi in organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj Moldavije in držav članic, da bi zmanjšali čezmejni kriminal, zlasti trgovino s prepovedanimi drogami in ljudmi, saj Moldavija žal ostaja vir trgovine z ljudmi za namene spolnega izkoriščanja in dela, ki jo izvajajo moldavske in mednarodne kriminalne združbe; pozdravlja podpis sporazuma med EU in Moldavijo o operativnih dejavnostih, ki jih izvaja Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) v Moldaviji, in napotitev osebja agencije Frontex v podporo moldavskim organom pri dejavnostih upravljanja meja; poziva k okrepljenemu sodelovanju z Europolom, Interpolom in carinskimi organizacijami, kot je Svetovna carinska organizacija, ter protikorupcijskimi mrežami Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj;

44. poziva Komisijo in moldavske oblasti, naj sodelujejo, usklajujejo in sprejmejo nujne ukrepe za zaščito beguncev iz Ukrajine, ki jih gosti Moldavija ali potujejo prek te države, zlasti žensk in otrok, ki so izpostavljeni tveganju trgovine z ljudmi in predstavljajo večino beguncev iz Ukrajine;

45. poziva oblasti, naj zagotovijo pravico do poštenega sojenja in spoštovanje človekovih pravic v prostorih za pridržanje, vključno z obravnavo neustreznega zdravstvenega varstva, ter preprečijo selektivno in politično motivirano pravosodje; poudarja, da je treba izkoreniniti mučenje in druge kršitve človekovih pravic ter preiskati primere tega, ki naj bi jih izvršili policija in drugi uradniki organov pregona;

četrtek 19. maja 2022

46. poudarja, da se je s finančnimi goljufijami, pranjem denarja in organiziranim kriminalom treba boriti s celovitimi predpisi in njihovim učinkovitim izvajanjem; pozdravlja, da naj bi moldavski parlament sprejel pravne spremembe za izboljšanje zakonskega okvira, ki bodo omogočile izvajanje mehanizma za razširjeno zaplembo premoženja, pridobljenega s korupcijo;

47. poziva k jasni in učinkoviti politiki na področju izterjave poneverjenih in z goljufijo pridobljenih sredstev, in sicer z mednarodnim sodelovanjem, osredotočenim na boljše stike z Europolom in Eurojustom; spodbuja moldavske oblasti, naj vzpostavijo okvir za strateško sodelovanje z Evropskim javnim tožilstvom, da se izboljša upravljanje preiskav, povezanih z goljufijami in bojem proti korupciji;

48. spodbuja trajno in tesno sodelovanje med generalnim državnim tožilstvom v Kišinjevu in Eurojustom, vključno z rednimi napotitvami moldavskih predstavnikov v pisarne Eurojusta, ki bi bile prvi korak v pripravah na oblikovanje projektne skupine za izterjavo poneverjenih in z goljufijo pridobljenih sredstev;

49. poudarja, da je treba nujno pospešiti preiskavo bančne goljufije, razkrite leta 2014, ki še vedno ni prinesla oprijemljivih rezultatov, kar zadeva privedbo odgovornih pred sodišče in izterjavo izgubljenega premoženja; poudarja, da ima to pomanjkanje napredka resne negativne posledice za mednarodni ugled Moldavije in zlasti na verodostojnost pravosodnega sistema ne le za prebivalce Moldavije, temveč tudi za njene mednarodne partnerje; poziva k večjim prizadevanjem za zaključek postopkov proti vpletenim v rusko pranje denarja in bančne goljufije; v zvezi s tem poziva države članice EU in moldavske oblasti, naj tesneje sodelujejo pri preiskavi te bančne goljufije, da se odtujena sredstva pravočasno izterjajo;

50. ponovno poziva, naj se v globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic (EU zakon Magnickega) vključijo sankcije v primeru korupcije, saj bi to omogočilo kaznovanje odgovornih za bančno goljufijo iz leta 2014 in odvrnilo podobna kazniva dejanja korupcije;

Človekove pravice in temeljne svoboščine

51. pozdravlja, da je parlament Moldavije 14. oktobra 2021 ratificiral Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija); je seznanjen, da je Beneška komisija na prošnjo moldavskega ustavnega sodišča 10. in 11. decembra 2021 objavila pravno poročilo o ustavnih posledicah ratifikacije Istanbulske konvencije; poziva, naj se zagotovi njeno učinkovito izvajanje na vseh ravneh, da bi izboljšali položaj žensk in deklet, ter k dodatnim prizadevanjem za napredek pri doseganju enakosti spolov, zlasti pri izboljšanju dostopa žensk do trga dela, odpravljanju razlik v plačah med spoloma in diskriminacije na podlagi starosti ter pri enakovredni zastopnosti žensk, pa tudi za zagotavljanje enake obravnave žensk na vseh ravneh političnega in družbenega življenja;

52. poudarja, da je za odpravljanje diskriminacije pri zaposlovanju, učinkovito spopadanje s kaznivimi dejanji iz sovraštva in sovražnim govorom ter za boljše varstvo pravic manjšin, vključno z Romi, osebami LGBTI in priseljenci, pomembno dodatno okrepiti pravni okvir za enakost in preprečevanje diskriminacije, zlasti z odpravo obstoječih pravnih vrzeli; poziva Moldavijo, naj odpravi ustavno prepoved istospolnih porok iz leta 1994 in sprejme ukrepe za preprečevanje diskriminacije oseb LGBTI;

53. zahteva, naj Komisija in ESZD vključita enakost spolov v vse svoje politike, programe in dejavnosti v zvezi z Moldavijo; poziva vlado Moldavije, naj pospeši sprejetje in izvajanje zakonov o človekovih pravicah in odpravi diskriminacije, skladnih s standardi EU, ter z dobro delujočimi in neodvisnimi sodišči omogoči njihovo uveljavljanje;

54. poziva moldavsko vlado, naj pri odzivanju na pandemijo covid-19 posebno pozornost posveti boju proti neenakosti spolov, nasilju na podlagi spola in diskriminaciji marginaliziranih skupin, ki so se zaradi pandemije še zaostri; poziva oblasti, naj ukrepajo glede porasta nasilja nad otroki in vse pogostejše otroške revščine, ki so ju povzročili pandemija covid-19 in ukrepi za njeno obvladovanje;

četrtek 19. maja 2022

Trgovinsko in gospodarsko sodelovanje

55. ponovno poudarja pomen učinkovitega izvajanja reform, ki so potrebne, da bi v celoti izkoristili poglobljeno in celovito območje proste trgovine, dosegli napredek pri nadaljnjem gospodarskem povezovanju z notranjim trgovom EU ter povečali diverzifikacijo in izboljšali konkurenčnost moldavskega gospodarstva, zlasti blaga z dodano vrednostjo; poziva Moldavijo, naj v celoti izvaja poglavje, ki se v poglobljenem in celovitem sporazumu o prosti trgovini nanaša na trgovino in trajnostni razvoj, ter naj spoštuje svoje mednarodne obveznosti, zlasti Pariški sporazum in pravila Svetovne trgovinske organizacije (STO); poziva k popravku nacionalnega trgovinskega zakona, ki je v nasprotju z moldavskimi zavezami v okviru poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini ter določbami STO.

56. izpostavlja pozitiven učinek sporazuma o poglobljenem in celovitem območju proste trgovine med EU in Moldavijo, ki zadeva trgovino med obema stranema, saj se je med letoma 2015 in 2020 skupna trgovina povečala za več kot 33 %, pri čemer je delež izvoza Moldavije na trg EU znašal 61 %, z izvozom v EU pa se je ukvarjalo več kot 70 % moldavskih podjetij; ugotavlja, da bo zaradi motenj v trgovini, ki jih povzročata vojna Rusije proti Ukrajini, trg EU za Moldavijo verjetno postal še pomembnejši; pozdravlja dejstvo, da je Unija največja vlagateljica v državi; spodbuja nadaljnji napredek na področjih, kot so carinski zakonik, varstvo pravic intelektualne lastnine, izboljšanje sanitarnih in fitosanitarnih standardov ter izboljšanje tržnih pogojev na področjih energije, javnega naročanja in dostopa malih in srednjih podjetij do financiranja;

57. poudarja, da bi bilo izvoz Moldavije mogoče povečati z razširitvijo proizvodnje, ponovno določitvijo prednostnih nalog v zvezi z izvozom in prilagoditvijo ravni kakovosti; ponavlja, da so glavno izvozno blago še vedno živalski in rastlinski proizvodi, pri čemer gre za najmanj donosne dobrine, ki jih Moldavija lahko ponudi državam članicam; poziva Komisijo, naj Moldavijo podpre pri diverzifikaciji njenega izvoza v EU, tudi z boljšim izpolnjevanjem tarifnih kvot za najdonosnejše proizvode;

58. poziva Komisijo, naj začne postopek vključitve držav vzhodnega partnerstva v evropski enotni trg, pri čemer naj najprej analizira usklajenost teh držav s pravnega, gospodarskega in tehničnega vidika ter oblikuje predpise in standarde, s katerimi bo partnerske države pripravila na gospodarsko vključitev v enotni trg;

59. je seznanjen z večjim zanimanjem Kitajske za vlaganje v moldavsko gospodarstvo, med drugim v energetski, telekomunikacijski in farmacevtski sektor; spominja, da namerava Kitajska v okviru pobude En pas, ena pot v Moldaviji zgraditi obsežno prometno infrastrukturo; ponavlja, da je ta pobuda v središču kitajske zunanje politike in da gre za geopolitični;

60. pozdravlja reforme za izboljšanje demokracije, ki jih je že izvedla vlada Moldavije; poziva Komisijo in države članice, naj priskrbijo in spodbujajo okrepljene naložbe EU v Moldaviji v skladu z načelom „več za več“ ter naj državo spodbujajo k proaktivnemu približevanju EU in evropskim finančnim institucijam;

61. poziva k nadaljnjim prizadevanjem za vzpostavitev pravega digitalnega tržnega gospodarstva, vključno z napredkom pri razvoju na področju odprtih podatkov, povečanju dostopa do sistemov s pogodnim dostopom za digitalne televizijske in virtualne omrežne storitve in povečanju števila elektronskih komunikacijskih storitev za državljane in javnih registrov; podpira digitalizacijo gospodarskih procesov in razvoj posebnih mehanizmov za podjetja IT, zlasti inovativna in zagonska podjetja, ki se spoprijemajo s težavami pri iskanju virov financiranja ter zato ne morejo podpirati svoje preobrazbe in rasti; poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja, da se zavarujejo pravice in potrebe moldavskih državljanov, ki uporabljajo internet, in v celoti uresničijo zahteve enotnega digitalnega trga;

62. pozdravlja, da je bilo v moldavski nacionalni zakonodaji približanih 499 (od teh 152 delno) od 681 aktov pravnega reda EU iz pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini, ter poudarja, kako pomembni so nadaljnje reforme javne uprave in bančnega sistema ter zagotavljanje neodvisnosti sodstva; poziva Moldavijo, naj svojo zakonodajo še naprej zbližuje s pravnim redom EU; poziva Komisijo in države članice, naj moldavske institucije in javno upravo podprejo s potrebnim strokovnim znanjem ter tehnično in finančno pomočjo; poziva moldavske oblasti, naj pospešijo zbliževanje s pridružitvenim sporazumom/poglobljenim in celovitim območjem proste trgovine;

četrtek 19. maja 2022

63. poziva k uskladitvi nacionalnih standardov kakovosti s tistimi v EU; poudarja, da so moldavski podjetniki in podjetja v podrejenem položaju, ker morajo za izvoz v države članice izpolnjevati veliko število različnih standardov, in poudarja, da je potrebna politika, s katero se bodo odpravili standardi, ki z evropskimi niso usklajeni ali so celo v nasprotju z njimi;

64. meni, da je poglobljeno in celovito območje proste trgovine z zagotovitvijo breztarifnega dostopa do trgov EU za pridnestrška podjetja, registrirana na zahodnem bregu Dnestra, pri čemer carinske preglede izvajajo moldavski uradniki, povzročilo veliko preusmeritev trgovine iz Evrazijske gospodarske unije v EU; spodbuja moldavske oblasti, naj še naprej spodbujajo trgovino in sodelovanje s trgi EU, da bi izboljšale dostop do trgov, preglednost in dobre poslovne prakse ter zmanjšale zmožnost oligarhov, da manipulirajo s trgi in jih monopolizirajo;

65. pozdravlja podporo EU za gospodarsko okrevanje mikro, malih in srednjih podjetij; poziva pristojne institucije EU in Moldavije, naj poskrbijo, da bo ta tehnična in finančna podpora prilagojena potrebam moldavskih mikro, malih in srednjih podjetij, dostopna v vsej državi, tudi v pridnestrski regiji, ter da bo okrepila zmogljivosti omenjenih podjetij in njihovo navzočnost na notranjem trgu EU;

66. pozdravlja nove predpise o javnem naročanju, a poudarja, da je nad postopki javnega naročanja potreben javni nadzor ter da je v zvezi z njimi pomembno jasneje in redno poročati splošni javnosti; poziva k poenostavitvi mehanizmov za vključevanje predstavnikov civilne družbe v postopke javnega naročanja in poudarja, da je treba birokratske postopke nadomestiti s preglednimi, ki bodo odpravili ovire in znova vzpostavili zaupanje v dodeljevanje sredstev in uporabo javnih proračunov;

67. se zaveda zaveze Moldavije, da si bo prizadevala za približevanje kmetijski zakonodaji EU, da bi povečala izvoz v EU in odprla nove poslovne priložnosti za lokalne skupnosti; poziva moldavske oblasti, naj pospešijo zблиževanje s pridružitvenim sporazumom/poglobljenim in celovitim območjem proste trgovine na področju zdravja živali in varnosti hrane;

68. poudarja, da je pomembno posodobiti nacionalne laboratorije, odgovorne za izpolnjevanje sanitarnih in fitosanitarnih zahtev, omogočiti izvoz proizvodov živalskega izvora in odpraviti pomanjkanje usposobljenega laboratorijskega osebja;

69. poudarja, da je potrebna večja preglednost rezultatov revizorskih misij, ki jih izvaja Generalni direktorat Evropske komisije za zdravje in varnost hrane, in da je treba razširiti in okrepiti mrežo laboratorijev za sanitarne in fitosanitarne analize, obenem pa okrepiti usposabljanje inšpektorjev in strokovnjakov, zaposlenih v teh laboratorijih, da se izboljša izvajanje predpisov na področjih fitosanitarne varnosti in varnosti hrane;

70. spodbuja Moldavijo, naj v celoti izkoristi priložnosti preferencialnega izvoza v EU z bolj učinkovito in trajnostno obdelavo kmetijskih zemljišč ter bolj demokratičnim dostopom in uporabo zemljišč, tako da bo proizvajala kmetijske izdelke, s katerimi bo okrepila relativne kmetijske prednosti Moldavije;

71. poziva Moldavijo, naj okrepi infrastrukturno sodelovanje z EU in državami v svoji regiji ter izvede celovite strukturne reforme v energetskem sektorju, tudi z diverzifikacijo oskrbe z energijo, povečanjem energijske učinkovitosti, privabljanjem naložb v obnovljive vire energije in izboljšanjem povezljivosti, pri tem pa poskrbi za okoljsko trajnostnost; poziva Moldavijo, naj v celoti uresniči svoje zaveze iz Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti;

72. poziva institucije EU, naj Moldavijo konkretno podprejo pri izpolnjevanju vseh potrebnih zahtev za pridružitvev enotnemu območju plačil v eurih;

73. poziva moldavsko vlado, naj se osredotoči tudi na socialno razsežnost trgovine in trajnostnega razvoja s spoštovanjem in uveljavljanjem delovnih standardov, ratifikacijo in popolnim izvajanjem vseh konvencij Mednarodne organizacije dela ter odpravo preostalih pomanjkljivosti v sistemu inšpekcije dela;

četrtek 19. maja 2022

74. je seznanjen, da Moldavija pri svojih prizadevanjih za diverzifikacijo uporablja biomaso in vodno energijo, vendar opozarja, da mora pri tem poskrbeti, da bo ta uporaba trajnostna, učinkovita in v skladu z ustreznimi okoljskimi zahtevami; poudarja, da je razvoj obnovljivih virov energije ključen element prizadevanj za prehod na čisto energijo in energetsko neodvisnost, ki na lokalni ravni obenem prispeva k ustvarjanju delovnih mest, kakovosti zraka in zdravju državljanov;

75. poudarja, da ima regionalno sodelovanje pomembno vlogo pri modernizaciji države in povečanju zmogljivosti, kar zadeva prizadevanja za izvajanje pridružitvenega sporazuma; poziva h kreptvi regionalnega sodelovanja, tako med različnimi regijami Moldavije kot med moldavskimi in evropskimi regijami; poziva Komisijo in zadevne agencije EU, naj ta proces olajšajo v tesnem sodelovanju z moldavsko vlado;

76. pozdravlja sprejetje nacionalne strategije za regionalni razvoj za obdobje 2022–2028 in poziva k upravno-ozemeljskim reformam, ki bodo osredotočene na povečanje konkurenčnosti in trajnostni razvoj; poudarja, da je treba poskrbeti za uravnoteženo socialno in gospodarsko rast v vseh moldavskih regijah in učinkovito izvajati nacionalne politike za regionalni razvoj;

77. poziva moldavske oblasti, naj spoštujejo načela lokalne demokracije in lokalne avtonomije v skladu z Evropsko listino lokalne samouprave ter lokalnim organom dajo ustrezne pristojnosti in zadostno financiranje za učinkovito delovanje, tudi z dodatnim izboljšanjem spoštovanja pravne države in izvajanja načel dobrega upravljanja na vseh ravneh;

78. poziva moldavske oblasti k dodatnim prizadevanjem, s katerimi bodo poskrbele, da bodo priložnosti iz pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega območja proste trgovine ter pomoč in programi EU dosegli lokalno raven, vključno z odročnimi deli države, zlasti pa podeželska območja, da bodo lahko prebivalci stremeli k pozitivnim spremembam; poziva EU, naj poveča podporo za razvojne projekte v avtonomni teritorialni enoti Gagavzija in poskrbi, da bo javnost z njo bolje seznanjena;

Sektorsko sodelovanje

79. meni, da sta spodbudna pridružitev Moldavije programu EU za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2021–2027, ki njeni znanstveni in inovacijski skupnosti ponuja nove priložnosti za sklepanje partnerstev s sorodnimi organizacijami v EU, ter sodelovanje države v programu Državljeni, enakost, pravice in vrednote;

80. poziva vse institucije EU, države članice in moldavske oblasti, naj bolje sodelujejo pri ozaveščanju o koristih pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega območja proste trgovine in podpori EU za državljane Moldavije; poudarja pomen institucionalnega okvira in skladnega niza javnih politik za boj proti dezinformacijam, tudi tistim, ki so usmerjene zoper EU, manipuliranju z informacijami, lažnim novicam in propagandi ter vsakemu zlonamernemu tujemu vmešavanju, zlasti s strateškim komuniciranjem ter odpornostjo na dezinformacije in manipuliranje z informacijami s strani domačih in tujih akterjev, tako na spletu kot zunaj njega; poziva moldavske oblasti in Komisijo, naj sodelujejo pri programih in reformah za spodbujanje medijske in informacijske pismenosti v sedanji digitalni dobi ter naj nadgradijo sektorsko sodelovanje v digitalnem gospodarstvu;

81. ponavlja, da bi morala biti prednostna naloga Unije in Moldavije krepitev medijskega pluralizma in neodvisnosti medijev; poziva Komisijo, naj poveča podporo neodvisnim medijem, tudi zunaj glavnega mesta, in prizadevanja za zagotavljanje verodostojnih informacij moldavskim državljanom v vseh delih države; poziva Evropsko ustanovo za demokracijo, naj tovrstna prizadevanja še naprej podpira;

82. poziva Moldavijo, naj še naprej podpira svobodne in neodvisne medije z vzpostavitvijo nacionalnega programa za razvoj medijev, pregleda pravni okvir in tako ukrepa v zvezi s koncentracijo lastništva medijev, monopolizacijo oglaševalskega trga, premajhno uredniško neodvisnostjo in nadzorom gospodarskih in političnih skupin nad medijskimi hišami, ovirami pri dostopu do informacij, pa tudi napadi na novinarje in njihovim zastraševanjem;

četrtek 19. maja 2022

83. poziva Komisijo, naj pozorno spremlja medijski sektor v Moldaviji; upa, da bo obnovljeni svet za televizijo in radiodifuzijo učinkovito opravljal svoje naloge neodvisnega medijskega nadzornika in obravnaval dolgotrajne pomanjkljivosti medijske krajine, tudi vprašanje politične neodvisnosti javne radiotelevizije; ponovno poudarja, kako pomembno je zagotoviti celovito izvajanje avdiovizualnega zakonika;

Institucionalne določbe

84. pozdravlja, da je bil 29. novembra 2021 podpisan memorandum o soglasju med Evropskim parlamentom in moldavskim parlamentom o skupnem okviru za podporo parlamentarni demokraciji, ki odpira možnosti za krepitev njene institucionalne zmogljivosti in s tem parlamentarne demokracije v Moldaviji s tesnejšimi dvostranskimi institucionalnimi vezmi;

85. poziva moldavski parlament, naj na podlagi skupno dogovorjenega časovnega načrta izvede vse dejavnosti v podporo demokraciji, ki so mu na voljo, vključno z dialogom Jeana Monneta in programom Simone Veil;

86. poudarja, da imata pridružitveni parlamentarni odbor EU–Moldavija in parlamentarna skupščina Euronest pomembno vlogo pri spodbujanju dvostranskega in regionalnega sodelovanja z EU ter izmenjavi izkušenj in dobre prakse z moldavskimi poslanci; poziva k poglobitvi strukturnega sodelovanja med poslanci Evropskega parlamenta in poslanci moldavskega parlamenta, da bi skupaj podprli reforme in spremljali njihovo izvajanje;

87. ponovno izraža podporo vključevanju civilne družbe, vključno s sindikati, v postopke odločanja, da se poveča javni nadzor nad reformami ter spodbudita njihova preglednost in sprejemljivost v družbi; poudarja dodano vrednost, ki jo različne organizacije zagotavljajo pri pomembnih vprašanjih javnega interesa v Moldaviji; je zaskrbljen zaradi razmeroma skromnega sodelovanja med javnimi organi in civilno družbo, kljub strategiji in akcijskemu načrtu za razvoj civilne družbe; je zaskrbljen tudi zaradi 17-odstotnega zmanjšanja nepovratnih sredstev, dodeljenih organizacijam civilne družbe;

88. poziva EU in Moldavijo, naj še izboljšata medosebne stike in izmenjave, da bi s skupnimi projekti, razvitimi na ravni civilne družbe, med svojim prebivalstvom ustvarili pozitivno podobo druga druge, tudi z zagotavljanjem podpore mladim študentom in strokovnjakom za sodelovanje v programih EU za izobraževanje in usposabljanje, kot je Erasmus+; zahteva, naj Komisija preuči možnost razširitve nekaterih programov EU tako, da bi veljali tudi za državljane Moldavije in drugih držav vzhodnega partnerstva; poudarja, da bi širitev programov, kot je DiscoverEU, v Moldavijo lahko dodatno okrepila proevropska čustva v državi;

Socialne pravice

89. ugotavlja, da sta podzaposlenost in negotovost zaposlitve v Moldaviji še vedno veliki ter je delovno sposobno prebivalstvo ranljivo za gospodarske pretrese; poziva, naj se sprejme strategija za okrevanje, ki bo izpolnjevala potrebe prebivalstva ter bo vključevala ekološki prehod in trajnostni razvoj;

90. je zaskrbljen zaradi množičnega izseljevanja moldavskih državljanov, zaradi česar so demografski trendi še bolj negativni in kar resno ogroža prihodnost Moldavije; spodbuja moldavsko vlado, naj izvaja nadaljnje ukrepe za preprečevanje tega pojava in boj proti njemu, zlasti z ustvarjanjem priložnosti in izboljšanjem pogojev in plač za mlade delavce;

91. poziva vlado, naj vso pozornost nameni zahtevam moldavskega varuha človekovih pravic po izboljšavah glede dostopa do zdravstvenega varstva, pravice do dela ter svobode gibanja in izražanja;

92. poziva moldavsko vlado, naj okrepi zdravstveni sistem, odpravi pomanjkanje delovne sile, ki ga slabi, in izboljša higienske standarde, zlasti v bolnišnicah; poziva Komisijo, države članice in Moldavijo, naj okrepijo sodelovanje na področju odpornosti javnega zdravstva, izmenjujejo dobro prakso in sodelujejo s civilno družbo pri oblikovanju strategij odzivanja na epidemije, ki bodo osredotočene na najranljivejše družbene skupine;

četrtek 19. maja 2022

93. podpira stalno sodelovanje med Moldavijo in EU v boju proti pandemiji covida-19 in njenim posledicam, pa tudi krepitev dolgoročnega sodelovanja na področju javnega zdravja; poziva moldavske oblasti, naj izkoristijo priložnost in sredstva za okrevanje po pandemiji covida-19 uporabijo za posodobitev bolnišnic ter izboljšanje kakovosti in dostopnosti zdravstvenih storitev, zlasti na regionalni ravni;

94. pozdravlja, da je Komisija sprejela sklep o enakovrednosti covidnih potrdil, izdanih v Moldaviji, in evropskih digitalnih covidnih potrdil, ter poziva države članice, naj še naprej omogočajo njihovo uporabo;

95. ugotavlja, da pomanjkljivosti delovnega prava vodijo v zlorabe, zlasti včasih preveliko število dnevnih delovnih ur, nizke plače in delno nedokumentirana delovna razmerja; je zaskrbljen, da se predpisi, namenjeni preprečevanju takšnih praks, le deloma izvajajo;

96. ugotavlja, da se je socialni dialog v zadnjih letih poslabšal in je bil med pandemijo COVID-19 popolnoma prekinjen; poziva vlado, naj vzpostavi pravi socialni dialog, ki bo vodil k sodelovanju vseh socialnih partnerjev v procesu okrevanja po pandemiji;

97. pozdravlja napredek Moldavije v zvezi z deinstitutionalizacijo sistema otroškega varstva ter ukrepe za oblikovanje novega programa za zaščito otrok in akcijskega načrta za obdobje 2022–2026;

98. pozdravlja zaveze Moldavije na področju okolja in podnebnih sprememb; poziva Moldavijo, naj si še bolj prizadeva za boj proti podnebnim spremembam, Evropsko komisijo pa, naj olajša sodelovanje Moldavije v evropskem zelenem dogovoru in zagotovi, da poglobljeno in celovito območje proste trgovine ni v nasprotju z okoljskimi cilji in pobudami iz dogovora;

99. podpira boljše politiko vključevanja okoljskih politik v različne gospodarske sektorje in širšo udeležbo državljanov v procesu oblikovanja okoljevarstvenih politik; poziva k odločnejšemu sklepanju partnerstev s civilno družbo, da bi poskrbeli za učinkovitejše zbiranje odpadkov in reciklažo, ter k večjemu osredotočanju na pogoždovanje zemljišč, zmanjševanje degradacije prsti in izboljšanje kakovosti vode;

o

o o

100. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Evropski Komisiji in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter predsednici, vladi in parlamentu Republike Moldavije.